

RAPPORT VAN BEVINDINGEN
KWALITEITSONDERZOEK BIJ KOLOM-sbo-zuid,
locatie Meander

Plaats : Amsterdam
BRIN-nummer : 06ZQ
Arrangementsnummer : 86138
Onderzoek uitgevoerd op : 28 september 2010
Rapport vastgesteld te Utrecht op 29 november 2010

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	5
2. BEVINDINGEN.....	7
3. TOEZICHTARRANGEMENT	15

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 28 september 2010 een onderzoek uitgevoerd op Kolom sbu-zuid, locatie Meander naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

Scholen waarvoor de inspectie geen risicoanalyse kan opstellen omdat geschikte opbrengstgegevens ontbreken, worden in principe om de twee jaar bezocht. Het doel van dit onderzoek is eventuele tekortkomingen in de kwaliteit van het onderwijs op de school vast te stellen.

In dit onderzoek wordt tevens nagegaan of de school aan enkele wettelijke vereisten voldoet.

Toezichthistorie

Meander is voor het laatst bezocht in mei 2006. Op basis van dat onderzoek is een basisarrangement toegekend aan de school. Bijna alle kwaliteitsaspecten kregen een positieve beoordeling. De inspectie oordeelde dat het vormgeven van het ontwikkelingsperspectief nog niet voldoende ontwikkeld was en vroeg aandacht voor de evaluatie van de handelingsplannen. Bovendien had de school nog geen beleid ontwikkeld op het gebied van sociale veiligheid.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van enkele verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan, die in het kader van het programmatisch handhaven zijn gecontroleerd.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen A, B, C, D, E, E/F. Bovendien heeft de inspectie over de kwaliteit van de indicatoren gesprekken gevoerd met de directie en de intern begeleiders.
- Op uw school is verder een gesprek gevoerd met leerlingen en leraren.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie en een vertegenwoordiging van het bevoegd gezag.

Tijdens het onderzoek zijn meerdere indicatoren beoordeeld van de volgende aspecten: opbrengsten, leerstofaanbod, leertijd, schoolklimaat, didactisch handelen, afstemming, zorg en begeleiding en kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2009 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs (versie september 2010). Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek over de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten weergegeven. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin tekortkomingen worden toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2. BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is. De inspectie heeft daarnaast onderzocht of wordt voldaan aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Bij wet- en regelgeving is in de waardering tot uitdrukking gebracht of de school wel (ja) of niet (nee) voldoet aan de genoemde wettelijke vereisten.

Opbrengsten	1	2	3	4	5
1.1* (sbo) De resultaten van de leerlingen aan het eind van de speciale basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.					●
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					●

Leerstofaanbod	1	2	3	4
2.1* Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.1.1 Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.1.2 Bij de aangeboden leerinhouden voor rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.2* De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			●	
2.4* De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			●	
2.5 De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.			●	

Tijd	1	2	3	4
3.1 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	
3.2 De school heeft voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde onderwijstijd gepland conform het landelijk gemiddelde van scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie.			●	

Schoolklimaat	1	2	3	4
4.2 De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school.			●	
4.3 Het personeel voelt zich aantoonbaar veilig op school.			●	
4.4 De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			●	
4.5 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			●	
4.6 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			●	
4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			●	

Didactisch handelen	1	2	3	4
5.1* De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			●	
5.2* De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
5.3* De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	

Afstemming	1	2	3	4
6.1 De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		●		

Begeleiding	1	2	3	4
7.1* De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.3 (sbo) De school stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast.			●	
7.4 (sbo) De school volgt of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzen.			●	

Zorg	1	2	3	4
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			●	
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			●	
8.3* De school voert de zorg planmatig uit.			●	
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			●	

Kwaliteitszorg	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			●	
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			●	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			●	
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	
9.7 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.		●		

Wet- en regelgeving	Ja	Nee
N1 Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 13).	●	
N2 Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 12).	●	
N3 Door of namens het bestuur is het vastgestelde zorgplan van het samenwerkingsverband naar de inspectie gestuurd en dit zorgplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 19).	●	
N4 De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten (WPO, art. 8).	●	

De normindicatoren zijn aangegeven met een asterisk*.

2.2 Beschouwing

Uitgangssituatie

Meander is per 1 augustus 2009 gefuseerd met de sbo scholen De Ruimte en St. Paulusschool. Dit schooljaar zijn ook de leerlingen van de Pieter Hooglandschool ingestroomd in de fusieschool Kolom sbo-zuid. De eindgroep van deze school valt nog onder verantwoordelijkheid van het schoolbestuur Onderwijs aan de Amstel.

Algemeen beeld

De kwaliteit van het onderwijs op Meander laat evenals bij het onderzoek in 2006 een positief beeld zien. De school realiseert een breed en modern onderwijsaanbod. Zij biedt de leerlingen een veilige gestructureerde leeromgeving waardoor leerlingen weten wat van hen verwacht wordt. De leraren slagen er in om zowel in de stamgroepen als de niveaugroepen een taakgerichte werksfeer te realiseren en de meeste leerlingen tonen zich tijdens de lessen ook actief betrokken. Het systeem van zorg en begeleiding is goed georganiseerd en de individuele zorg is ingebed in de groepsaanpak. De school heeft zich ontwikkeld in het opstellen en werken met ontwikkelingsperspectieven en weet goed welke stappen zij moet zetten bij een verdere professionalisering op dit punt.

Toelichting

a. Leeropbrengsten

De Inspectie van het Onderwijs is op dit moment nog niet in staat om op basis van de ontwikkelingsperspectieven te beoordelen of de leeropbrengsten in lijn zijn met de mogelijkheden van de leerlingen. Zij geeft dan ook nog geen oordeel over de resultaten van de school. Wel lijkt met betrekking tot de opbrengsten de uitspraak gerechtvaardigd dat de school uit de leerling haalt wat erin zit. De leeropbrengsten voor technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde lijken overeen te komen met wat van deze groep schoolverlaters verwacht mag worden. Ook de uitstroom naar het vervolgonderwijs lijkt in overeenstemming met de mogelijkheden van deze groep leerlingen. De inspectie baseert deze uitspraak op een grofmazige analyse van de uitstroomgegevens over het schooljaar 2009/2010. De inspectie maakt hierbij echter een voorbehoud, omdat eerdere schooljaren niet zijn geanalyseerd. Gezien de beperktheid van de analyse kunnen geen stevige uitspraken worden gedaan.

De inspectie geeft ook geen oordeel over het niveau van sociale competentie van de leerlingen. De school volgde de ontwikkeling van leerlingen op het vlak van de sociale competenties met een instrument dat niet landelijk genormeerd is. Dit schooljaar wordt een instrument in gebruik genomen dat een onderdeel is van het nieuwe leerlingvolgsysteem waarmee de school sinds kort werkt.

b. Onderwijsleerproces

Leerstofaanbod

Het leerstofaanbod voldoet aan de kerndoelen en past bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Meander gebruikt methoden die ook in het reguliere onderwijs worden gebruikt en voor alle vakgebieden geldt dat de leerstof, voor de leerlingen die dit niveau aankunnen, aangeboden wordt tot groep 8. De kwaliteit van het aanbod in de afdeling Jonge Risicokinderen heeft de volle aandacht gehad en er zijn duidelijke afspraken over de doorgaande lijn in het aanbod, de doelen, tijdsbesteding en de differentiatie. Naast de leerlijnen speelt het ontwikkelingsvolgmodel hierbij een ondersteunende rol. De inspectie ziet nog wel een ontwikkelpunt. De leeromgeving geeft in de meeste groepen steun aan het leren van de leerlingen, maar er is geen duidelijke lijn in de school te ontdekken en in

de groep met de jongste kleuters kan de aandacht voor de beginnende geletterdheid en gecijferdheid duidelijker zichtbaar gemaakt worden.

Schoolklimaat

Meander besteedt veel aandacht aan het schoolklimaat. Zij gebruikt een programma dat haar handvatten biedt voor de realisatie van een pedagogisch klimaat waarin kinderen, leerkrachten en ouders zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de school en de klas. Leerkrachten maken voor de stamgroepen ook groepsplannen als uit het volgsysteem of de sociogrammen blijkt dat de ontwikkeling van de sociale competenties specifieke aandacht vraagt. Voor leerlingen die meer nodig hebben is er een mogelijkheid om een vaardigheidstraining te volgen. In het gesprek met leerlingen komt naar voren dat de school gerichte aandacht besteedt aan de veiligheid. Meander heeft haar veiligheidsbeleid nu ook vastgelegd en evalueert dit regelmatig.

Didactisch handelen en afstemming

De lessen op Meander kenmerken zich over het algemeen door een goede structuur en doelgerichtheid. Leraren zijn voorspelbaar voor de leerlingen, een belangrijk goed in het speciaal basisonderwijs. De uitleg is helder en leerkrachten zijn er op gericht de leerlingen actief bij onderwijsactiviteiten te betrekken. In de meeste groepen toonden de kinderen door gerichte acties van de leerkracht voldoende taakgerichtheid.

De locatie Meander geeft het onderwijs op maat vorm door de leerlingen het onderwijs in groepsdoorbrekende niveaugroepen aan te bieden. In groepsplannen is vastgelegd welke keuzes m.b.t. het aanbod zijn gemaakt voor onderscheiden groepen kinderen. De leraren volgen systematisch of leerlingen voldoende profiteren van het aanbod. Wanneer de scores op de toetsen, die twee keer per jaar worden afgenomen, daartoe aanleiding geven, stromen de kinderen door naar een volgende niveaugroep. Een verbeterpunt voor de school is de afstemming van tijd op de leerbehoeften van leerlingen. Er is behoudens de remedial teaching voor technisch lezen en spelling weinig variatie in leertijd voor leerlingen die meer of minder tijd nodig hebben om zich de leerstof eigen te maken.

c. Zorg en begeleiding

Systematisch volgen van leerlingen

Om de ontwikkeling van de leerlingen te volgen gebruikt de school een voldoende dekkend volgsysteem. Er is voor de kinderen digitaal dossier waarin de handelingsplannen en toetsresultaten worden opgeslagen. Per leerling zijn de scores in die's weergegeven om zo inzicht te hebben in de vorderingen van de leerling ten opzichte van zijn of haar didactische leeftijd. De school oriënteert zich of het ook mogelijk is vaardigheidsscores in het nieuwe volgsysteem op te nemen. Voor de jongste leerlingen wordt het Ontwikkelingsvolgmodel voor Jonge Kinderen gebruikt en waar mogelijk worden kinderen ook getoetst met Cito-toetsen. Wanneer leraren op grond van de methodegebonden toetsen constateren dat leerlingen de stof nog onvoldoende beheersen wordt gerichte hulp gegeven met het doel de leerling binnen de leerlijn te houden.

Ontwikkelingsperspectief en zorg

Voor alle kinderen wordt op de locatie Meander voor de onderdelen taal/lezen en rekenen ook een individueel handelingsplan gemaakt. Deze plannen geven invulling aan het toewerken naar het ontwikkelingsperspectief (OPP) dat voor ieder kind is vastgesteld. Op basis van de toetsresultaten en kindkenmerken, beoordeelt de intern begeleider drie keer per jaar of de kinderen voor de verschillende leergebieden nog in de juiste niveaugroep zitten. Is dit niet het geval, dan gaan ze naar een andere niveaugroep en wordt het OPP bijgesteld. De jongste leerlingen worden na een half jaar na plaatsing opnieuw in breed verband besproken, op basis van de gegevens uit het ontwikkelingsvolgmodel. Op basis van deze bespreking worden nieuwe doelen gesteld en het handelingsplan wordt zo nodig aangepast. Dit alles overziend beoordeelt de inspectie de indicator 7.4 als voldoende. Tegelijkertijd stelt zij vast dat het systematisch toewerken naar de gestelde ontwikkelingsperspectieven op Meander zich nog wel om ontwikkeling vraagt. Allereerst zijn nog niet voor alle vakgebieden de leerlijnen al voldoende

uitgeschreven. Ten tweede moeten de individuele handelingsplannen nog explicieter toegesneden worden op de ontwikkelingsperspectieven.

d. Kwaliteitszorg

De school werkt planmatig aan de schoolontwikkeling. Hierbij heeft zij oog voor de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie. Zo bekijkt de directeur jaarlijks of zich veranderingen in de leerlingenpopulatie voordoen die om een aanpassing van het beleid vragen. Jaarlijks vindt er een evaluatie van de opbrengsten plaats. Nieuwe aanpakken en aanbod worden gevolgd om deze bij te stellen of te borgen. Het personeelsbeleid is zichtbaar verbonden met de schoolontwikkeling en de individuele ontwikkeling. Ook vindt er cyclisch een kwaliteitsmeting plaats waarbij zowel leerlingen, ouders, personeel en management hun mening geven over aspecten van kwaliteit (o.a. pedagogisch klimaat en veiligheid).

Als laatste ontwikkelpunt noemt de inspectie de zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op de bevordering van actief burgerschap en sociale integratie. De school onderneemt wel activiteiten op dit vlak, maar van vastgesteld beleid dat ook wordt geëvalueerd is nog geen sprake.

3. TOEZICHTARRANGEMENT

De Inspectie van het Onderwijs kent aan Kolom sbo-zuid, locatie Meander, het basisarrangement toe. Dit betekent dat de inspectie op dit moment geen reden heeft om het toezicht te intensiveren. Het basistoezicht bestaat uit een jaarlijkse risicoanalyse.

